

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
עשרים ושבע

היכל
שלישי

מאמר הוד והדר לבשת

מכ"ק אדמו"ר הזקן
הרב רבי שניאור זלמן מליאדי
(בעל התניא והשו"ע)
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

יוצא לאור בפעם הראשונה

על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים ושמונה לבריאה

לעילוי נשמת

הרבנית הצדקנית

מרת חוה ע"ה

גורארי

בת אדמו"ר הרב אברהם יהושע העשיל מקאפישיניץ

אשת חבר שעמדה במסירות נאמנה על יד בעלה

הרה"ח הרה"ת ר' שניאור זלמן ע"ה

שפעל כל ימיו למלאות רצונותיהם הקי

ונאמן ביתם של רבותינו הקדושים

כ"ק אדמו"ר אדמו"ר מהוריי"צ

וכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

מגזע תרשישים הצדיקים הרבנים הקדושים

האוהב ישראל מאפטא ור' לוי יצחק מבארדיטשוב

דער הייליגער רוזינער

ולמעלה בקודש המגיד הגדול ממעזריטש

ומעוד גדולי תלמידי הבעש"ט

זצוקלה"ה

נפטרה בשם טוב עש"ק אחר חצות

כ"ד אדר, ה'תשס"ו

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס על ידי ולזכות משפחתה שליט"א

פאקסימיליא מאחד הכתבייד

ב"ה.

פתח דבר

לקראת ש"פ ויקהל, מבה"ח אד"ש, הננו מדפיסים בזה מאמר ד"ה, הוד והדר לבשת" מאת כ"ק אדמו"ר הזקן.

מאמר זה נדפס כאן בפעם הראשונה, מתוך כתבייד.

*

לתועלת הלומדים ומעיינים הוספנו בשולי הגליון מראי מקומות וציונים – נערכו ע"י הרה"ת גבריאל שי' שפירא, והרה"ת ר' אלי' שי' מטוסוב.

מערכת, "אוצר החסידים"

עש"ק ויקהל, מבה"ח אד"ש היתש"ח
ברוקלין, נ.י.

HOD VEHODOR LOVASHTO

Copyright © 2008 by

"KEHOT" PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 774-4000 / Fax 774-2718

Order Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / Fax 778-4148

www.kehotonline.com

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch, Inc.

All rights reserved.

Manufactured in the United States of America

להשיג, לכן צריך זה לזה, וזה כשמדבק א"ע להתורה ולמצות ולהדיבור והאותיות של התורה הוא לייגע ולקיים ולדבקה בו, שהוא אהבה שאין יכול להשיגו, ולית מחשבה תפיסא מהותו, וזהו בריאות עולמות. וא"ת תינח ישראל מה צורך לכל הנבראים, אך הנה כל³⁹ הנבראים נבראו לצוות לזה, שהאדם אוכל דבר מה, והפסולת יוצא לחוץ, והמובחר הולך אל המוח ומחזק שכלו והוא מדבק אותו השכל בתורה ומצות, ומקיים לדבקה בו בוודאי מעלה אותו הדבר שהתורה היא חכמתו ורצונו ית' כנודע.

והנה יראה נק' ארץ, שהוא מדריגה תתאה, שזה אינו שלימות, רק השלימות הוא לדבקה בו, והנה אית⁴⁰ יראה ואית יראה, אחד נק' יראה סתם, דהיינו מה שרואה מן העולמות, וע"ז קאמר יהא⁴¹ מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם, כמו שאדם עושה צרכיו, ואח"כ רואה את המלך עומד לפניו בוודאי שהוא בוש מאוד, ג"כ יראה הנ"ל שהוא עושה כל צרכיו והוא ית' מכה"כ והוא יראת בוש, אבל יש יראה עילאה כנ"ל, אך הכל הוא רק בחי' ארץ שזהו רק השער⁴² לה' צדיקים יבואו בו, וזהו הפי' והיה⁴³ לשון שמחה שיהיה לך שמחה מה שתבא אל הארץ דהיינו יראה אפי' מהיראה עילאה מה שה' אלקים נותן לך, דהנה כתיב עבודת⁴⁴ מתנה אתן את כהונתכם, דהנה השי"ת נתן א"ע לנו כביכול שכל מי שרוצה לדבק בו יכול לדבקה בו דכתיב למען⁴⁵ הקים אותך היום לו לעם והוא יהיה לך לאלהים, ולא תאמר שזה כל שלימות אלא שצריך ללכת עוד דהיינו ולקחתם⁴⁶ מראשית כל פרי האדמה דהיינו כשתאכל וכשתשתה הדבר מה תקח המובחר שבו דהיינו החכמה ממנו והוא החיות שלו, שהכל נהיה בדברו, אשר תביא מארצך הנ"ל ואשר ה' אלקיך נותן לך ושמת⁴⁷ בטנ"א שהוא ר"ת של טעמים נקודות אותיות של התורה ועי"כ והלכת יותר אל המקום דהיינו הוא⁴⁸ מקומו של עולם והוא אינו מושג, ולקיים ולדבקה בו, וזהו פי' שלעתיד כתיב ולא⁴⁹ יכנף עוד מוריד מלשון כנף הוא בגד שלא יהיה שום מלבוש, ויהיה ה' אחד, והיו עיניך ראות וכו' וד"ל.

(39) כל הנבראים נבראו לצוות לזה: ברכות ו, ב. וש"נ.
 (40) אית יראה ואית יראה: ראה תניא פמ"א (נו, סע"א) לקו"ת פ' ראה יט, ד. ובכ"מ.
 (41) יהא מורא שמים כמורא בשר ודם: ברכות כח, ב.
 (42) השער לה' צדיקים יבואו בו: תהלים קיח, כ.
 (43) והיה לשון שמחה: ויקר' פי"א, ז.
 (44) עבודת מתנה אתן את כהונתכם: קרח יח, ז.
 (45) למען הקים אותך היום לו לעם: נצבים כט, יב.
 (46) ולקחתם מראשית כל פרי האדמה: ע"פ תבוא כו, ב.
 (47) ושמת בטנ"א שהוא ר"ת: מגלה עמוקות אופן נג. ס' כתר שם טוב בהוספות סתכ"ב. אר"ת להה"מ סקע"ח. ובכ"מ.
 (48) הוא מקומו של עולם: ב"ר פס"ח ט.
 (49) ולא יכנף עוד מוריד: ישעי' ל, כ. וראה תניא פל"ו.

הוד והדר לבשת: ואח"כ עוטה אור כשלמה והוא פלא, אך לבאר זה הנה כתי' ה' מלך גאות לבש וכתי' ואתה¹ מחי' את כולם בחי' אתה מחי' תמיד את כל הנבראים ובאם² לאו ח"ו היו חוזרים לתוהו ובוהו כאשר הי' ולכן צריך הוא להוות אותם תמיד בלי הפסק, ומהו בחי' המחי' אותם הוא בחי' אתה מא' עד תי"ו, וה' מוצאות הפה, דהנה³ יש כל האותיות וה' מוצאות בדבור ומחשבה והשכל ה' עילאה וה' תתאה ועוד יותר גבוה. והנה בחי' אותיות הנ"ל הוא המחי' תמיד כי לעולם⁴ ה' דברך נצב בשמים שבדבר⁵ ה' שמים נעשו והכל⁶ נעשה בדיבור שהכל נהי' בדבורו שהם אותיות והן נצבים עד עולם ודבריו חיים וקיימים, והנה כל האותיות נק' עיר שאות א' נק' אבן ותיבה אחת נק' בית וכל התיבות והדיבורים נק' עיר מלאה בתים, דאי' בס"י⁷ שתי אבנים בונות שתי בתים, והנביא הוכיח את ישראל שמעו⁸ נא זאת עם סכל בלא לב עינים להם ולא יראו אזניים להם ולא ישמעו⁹ כו', דהנה כתיב גדול¹⁰ ה' ומהולל בעיר אלקינו הר קדשו, מהו¹¹ כן גדול בעיר אלקינו כו' הלא כתיב ולגדולתו¹² אין חקר, אמנם לקרב אל השכל האיך הוא שהאותיות הם חיות של כל העולמות שבזהר¹³ אי' באורייתא מתקיים עלמא כדאיתא התנה¹⁴ הקב"ה עם מע"ב וכתיב ארץ יראה ושקטה בתחילה יראה ולבסוף שקטה, אך לקרב אל השכל האיך הוא, הנה השי"ת הוא אחדות פשוטה וקודם¹⁵ שנבה"ע הי' הוא ושמו בלבד וכהיום הוא ג"כ א' כמ"ש אתה¹⁶ הוא קודם שנבה"ע כו'.

והנה יש בחי' אתה מה שמושג ובחי' הוא מה שאינו מושג, ונחזור לענייננו שהוא ית' אפי' אחר ברה"ע אחדות פשוטה כמאמר אני¹⁷ ה' לא שניתי כמשל

(1) הוד והדר לבשת: מאמר זו הוא מכ"ק אדמו"ר הזקן. ונמצא בהכתבי"ד: 1821 עח.א.
 (2) הוד והדר לבשת: תהלים קד, א-ב.
 (3) ה' מלך גאות לבש: שם צג, א.
 (4) ואתה מחי' את כולם: נחמי" ט, ו.
 (5) ובאם לאו ח"ו היו חוזרים לתוהו: ראה שער היחוד והאמונה פ"א ואילך.
 (6) דהנה יש כל האותיות וה' מוצאות: ניתוסף מכת"ב.
 (7) לעולם ה' דברך נצב בשמים: תהלים קיט, פט.
 (8) שבדבר ה' שמים נעשו: שם לג, ו.
 (9) והכל נעשה: בכת"ב ב ליתא תיבות אלו.
 (10) בס"י שני אבנים בונות שתי בתים: פ"ד מ"ב.
 (11) שמעו נא זאת עם סכל: ירמ"ה, כא.
 (12) גדול ה' ומהולל בעיר אלקינו: תהלים מח, ב.
 (13) מהו כן גדול בעיר אלקינו: בכת"ב: ופריך הגמרא מהו רק גדול בעיר אלקינו. וצ"ע.
 (14) ולגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.
 (15) שבזוהר אי' באורייתא מתקיים עלמא: זח"א עז, א זח"ב כסא, א.
 (16) התנה הקב"ה עם מע"ב. . ארץ יראה ושקטה: שבת פח, א. תהלים עז, ט.
 (17) וקודם שנבה"ע הי' הוא ושמו בלבדו: ראה פדר"א פ"ג. וראה בהמ"מ בס' מאמרי אדה"ז עה"ת ח"א לע' שיג.
 (18) אתה הוא קודם שנבה"ע: תפילת השחר, שלי"ה ג, ב.
 (19) אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

השמש עם זהירות²⁰ שאנו רואים זריחת השמש ובודאי יש אותו חלק ג"כ בשמש עצמה אך ששם הוא בטל ואין ואפס נחשבת וכלא ממש, כן הוא הדבר עם כל הנבראים כי כל מה שאנו רואים רק חיות הבורא הוא והכל א', וזהו ה' אחד²¹ בז' רקיעים וד' רוחות שאע"פ שיש ז' רקיעים וד' רוחות מ"מ הכל א' ואין שום שינוי כמו קודם בה"ע, אך השינוי הוא שהוכרח להיות העולם²² מלשון העלם והוכרח לעשות לבוש מקודם כל העולמות שיכסה מעט²³ בכדי שיוכלו לעשות העולמות שיוכלו להראות עולם, אך באמת אין שום עולם ואין שום מכסה כי הכל בטל נגדו רק אצלם נראה העולם.

והנה לעתיד כתיב ביום²⁴ ההוא יהי' ה' א' ושמו אחד, ופריך²⁵ הגמ' אטו עד האידנא לאו א' הוא ותירץ הוא ממש כו' שלא יהי' שום מכסה, אך מ"מ הי' המכסה מפני שאין²⁶ מלך בלא עם מל' עוממות שאין שייך לומר מלך כו' לכן הוצרך להיות הלבוש בכדי שיוכל להראות העולם ולקרות מלך, והנה כהיום בחי' המח' העולמות הוא בחי' מל' וזהו מלכותך²⁷ וגו' מחמת בחי' מל' נבראו כל עולמים, אבל באמת הוא רק אח"פ כמ"ש ולגדולתו אין חקר, וזה אין יכול להשיג בשום אופן, ומה שאנו משיגים דהיינו ברה"ע הוא אינו רק בחי' דיבור בדבר ה' שמים נעשו כמו שיש עוד למעלה מחשבה שהמחשבה אינה מושגת אך הדבור הוא מושג ויש עוד למעלה מדות ושכל ועוד למעלה מן השכל כנודע, וכ"א בודאי אינם מושגים לאחרים כ"א הדבור כן הוא השי"ת רצה לגלות לנו מגדולתו מחמת אין מלך בלא עם הוצרך לעשות מכסה ולבוש, וזהו ה' מלך מחמת גאות לבש כי שמש ומגן ה' אלקים כמבואר במשל שה' הוא רחמים ואלקים הוא בחי' הצמצום הוא המגן והמכסה הכל א', וזה הי' השאלה מהיכן²⁸ נבראת האורה, פי' העולם מל' שתאיר העולמות המאיר לארץ ולדרים וגו' שהוא בחי' נוק' ובחי' התגלות מהיכן הי' יכול להיות מאחר שלגדולתו אין חקר, והשיב לו שנתלבש הקב"ה בשלמה ומכסה ומה נבה"ע כמ"ש ה' מלך גאות לבש, וזהו הוד והדר לבשת עוטה אור כשלמה. אך ההתגלות הנ"ל מה שאנו משיגים עולמות ומלאכים ומשרתים אלה²⁹ אלפים וריבוי רבבות הוא אינו אלא מהתגלות רק בחי' ב' אותיות, הם שתי אבנים בונות שתי בתים.

(20) זהירותו: בכת"י ב: זהירותה.
 (21) אחד בז' רקיעים וד' רוחות: ע"פ ב"י אר"ח סס"א (בשם סמ"ק). וראה שו"ע אדה"ז שם. ובכ"מ.
 (22) העולם מלשון העלם: ראה לקו"ת שלח לז, ד. סה"מ הי"ש"ע ע' 160 ואילך. ובכ"מ.
 (23) מעט: בכת"י ב: מעיניו.
 (24) ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד : זכר"י יד, ט.
 (25) ופריך הגמ' אטו עד האידנא לאו א': פסחים נ, א.
 (26) אין מלך בלא עם מל' עוממות: ראה שער היחוד והאמונה רפ"ז. והמ"מ לשם.
 (27) מלכותך: תהלים קמה, יג.
 (28) מהיכן נבראת האורה: בר' רפ"ג. ובכ"מ.
 (29) אלף אלפים וריבוי רבבות: ע"פ דניאל ז, י.

והנה כמו שהדבור הוא חיות של האדם כמ"ש ויהי³⁰ האדם לנפש חי' ומתרגמינן לרוח ממללא, כן הוא אצל הקב"ה מה שהוא בחי' דיבור הוא החיות של כל העולמות, וזהו ואתה מחי' את כולם שהוא בחי' אתה שהוא נוכח שהוא התגלות שלו והוא בחי' דיבור והוא המח' את כולם, וזהו גדול הוי' מה שמהווה את העולם הוא מאוד, אך מ"מ אינו רק בחי' בעיר, אבל באמת ולגדולתו אין חקר להשיג מהותו. יצא לנו מזה שהעולמות נבראו להתגלות לנו מגדולתו ית', וזהו באורייתא מתקיים עלמא, כי אורייתא³¹ מחכמה נפקת, כי החכמה יש לה מעט התגלות שאע"פ שאינו מושג מהו שאנת חכים כו', מ"מ מושגת החכמה קצת וזהו באורייתא וכו', ובתורה יש כמה אותיות ותיבות³².

וזהו פי' שהוכיח הנביא שמעו זאת עם סכל בלא לב עינים להם ולא יראו אזנים להם ולא ישמעו שהם רואים גדולתו ית' עד אין קץ ותכלית כמה עולמות וברואים והם אינם מבינים כלל שהתגלות העולמות הוא כדי להבין יותר שהוא רק בחי' מל' ובחי' אותיות ואם לא הי' העולמות לא הי' משיגים כלום, והוא כמו שאומרים לאדם דבר א' כדי שיבין עוד, וזהו אזניים להם ולא ישמעו מל' בינה, וז"ש עינים להם ולא יראו דהנה בודאי לא יש עם סכל יותר מזה שהם רואים העולמות ואין רואים בהם כלום ולוקחים פסולת מפסולת, דהנה כל העולמות עוה"ז והעוה"ב הכל הוא פסולת דהוא באמת רק בחי' אות א' והוא רק חיות וניצוץ א' ממנו ית' בודאי יותר טוב לדבק א"ע אל השורש מלדבק לבחי' אות א' והם אינם רואים אפי' זה ולוקחים רק הפסולת מזה העולם לאכול ולשתות רק להנאת הגוף.

והנה אמת³³ הדבר שבריאת העולם הי' רק בשביל זה לגלות אלקותו ית' וד"ל. ולהבין שלגדולתו אין חקר, וזהו רק בחי' דיבור, ובודאי כל³⁴ מה שברא הקב"ה לכבודו ברא, אך מ"מ אין הדבר קרוב לשכל שהשפיל כדי לכבודו, אך זהו בוודאי ג"כ אמת, אך יש עוד ענין טעם בריאות עולמות מחמת טוב³⁵ ה' לכל, ורצה³⁶ לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות כי בלא גוף לא הי' יכולין להשיגו ולדבקה בו ית' מה להשיג בעוה"ז בגוף כאשר הם שמים וארץ וכל ההתגלות אינם רק בחי' אות א' וע"כ יש שאין מחשבה תפיסא כמארז"ל האומר³⁷ אין לי אלא תורה כו' אלא תורה וג"ח, והנה חסד הוא אהבה, ובאמת שבאהבה לחוד א"א, שאהבה שאדם לוקח מהשכל שלו ממה שהוא רואה הוא דבר קטן מאד, שהשכל שלו קטן מאוד והתורה לחוד אינו³⁸, דהיינו חכמה אינו יכול

(30) ויהי האדם לנפש חי' ומתרגמינן לרוח ממללא: בראשית ב, ז ותרגום אונקלוס שם.
 (31) אורייתא מחכמה נפקת: זחי"ב סב, א.
 (32) ותיבות: בכת"י ב: ותיבות וזהו בחי' עיר המבואר לעיל. אך איך הוא נאמר עוד.
 (33) אמת הדבר: בכת"י ב: אם כן.
 (34) כל מה שברא הקב"ה לכבודו ברא: ע"פ אבות ספ"ו.
 (35) טוב הי' לכל: תהלים קמה, ט.
 (36) ורצה לזכות את ישראל: מכות כג, ב.
 (37) האומר אין לי אלא תורה: ראה יבמות קט, ב.
 (38) אינו: בכת"י ב ליתא תיבה זו.